

726-5. Kapisztrán
templom

A BUDAVÁRI KAPISZTRÁN-TEPLOM UJABB LELETEI

16

A trianoni békeszerződés után elvesztett területekkel együtt elvesztettük egyházi műemlékeink igen nagy részét. Eppen ezért fokozottabb mértékben kell feldolgoznunk a magyar történelemnek azokat a kőbifaragott tanuit, amelyek a csonka ország határain belül maradtak. A kisebb területre szorított kulturális munkásság máris olyan dolgokat talált, amelyek azelőtt elkerülték a kutatók figyelmét. Ilyen épület a budavári Szent Jánosról elnevezett *helyőrségi templom* is, amelynek multja csak a legutóbbi időkben kellett fel az ország érdeklődését. Mint igen sokszor, úgy itt is a véletlen játszotta az első szerepet. Két évvel ezelőtt, mikor a templom helyiségeit központi fűtéssel látták el és evégből felbontották a templom padozatát, egy középkori gót templom alapjaira bukkantak. Pénz és idő hiányában nem lehetett az ásásokat a kellő mértékben elvégezni, bár így is érdekes adatoknak birtokába jutott a kutató. Kiderült, hogy a templom mai főhajója helyén (amely a tizen-nyolcadik század elején épült) állott a régi dóm. Méretei-

ben vetekedett a mai koronázó főtemplommal és az ezer-hatszáznyolcvanhatos nagy ostrom alkalmával pusztult el. A régi templomból csak a torony maradt meg. A templom főhajójának köveit alapozásra használták fel az új templom építésekor, mint az az ásatáskor kiderült.

Sikerült azonban két-három olyan fixpontot találni, melyekből rekonstruálni tudjuk a *IV. Béla* által emelt templomot. Ezek legfontosabbika egy csigalépcsőmaradvány, melyet ideiglenesen a Hadtörténelmi Múzeum udvarán helyeztek el. A lépcső valószínűleg a templom kórusába vezethetett. Még ennél is fontosabb támpont a hajdani templom déli ajtajának pilléreköve, melyet eredeti helyén hagytak és üveglappal lefedve a mai napig is látható. Érdekes a templomajtó kikopott küszöbe, melyet rég porrá lett templomjáró magyarok koptattak ki a századok folyamán. Feltárták a templom kriptáját is, melyben hatvannyolc franciskánus páter és két francia hercegisasszony alussza örök álmát. A sírbolt azonban újabbkeletű, de ha hinni lehet az egykoru feljegyzéseknek, akkor valahol az új kripta mellett kell lennie annak a kőszarkofágnak is, amely *utolsó királyunk* csontjait őrzi az Árpádok nemzetségéből.

Érdekes látványban van része, aki nem sajnálja a fáradtságot, megtekinti a Kapisztrán János-templom toronyhelyiségeit. A kívül barokkizált torony a régi gótikus templom törzsét takarja és remélhető, hogy egyszer a viszonyok javultával leverik róla a reá rakott vakolatot és ismét eredetiségében és szépségében tekint le az alatta elterülő fővárosra.

Fiala Ferenc.

Kiásott régi falmaradvány a helyőrségi templomban.

Gót ablakrész.
(Jól látszanak a Budavár visszavételekor kapott lövések nyomai)

A torony gót jellege belülről látszik

Csigalépcső maradványa